

Miejsce
na naklejkę
z kodem szkoły

dysleksja

MWO-P1_7P-072

EGZAMIN MATURALNY Z WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE

MAJ
ROK 2007

dla osób niesłyszących

POZIOM PODSTAWOWY

Czas pracy 120 minut

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 18 stron (zadania 1 – 27). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Rozwiązania zadań zamieść w miejscu na to przeznaczonym.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.
6. Wypełnij tę część karty odpowiedzi, którą koduje zdający. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
7. Na karcie odpowiedzi wpisz swoją datę urodzenia i PESEL. Zamaluj ■ pola odpowiadające cyfrom numeru PESEL. Błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊙ i zaznacz właściwe.

Za rozwiązanie
wszystkich zadań
można otrzymać
łącznie
100 punktów

Życzymy powodzenia!

Wypełnia zdający przed
rozpoczęciem pracy

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

PESEL ZDAJĄCEGO

--	--	--	--

KOD
ZDAJĄCEGO

Zadanie 1. (4 pkt)

Do którego z urzędników państwowych pasują podane zadania? Do każdej litery dopisz tylko **jedną** właściwą liczbę, na przykład: e) – 6.

- a) sędzia,
b) Prezydent RP,
c) marszałek Sejmu,
d) premier.
- 1) Wykonuje obowiązki Prezydenta po jego śmierci.
  - 2) Jest przedstawicielem rządu w terenie.
  - 3) Nadaje obywatelstwo polskie, wyraża zgodę na zrzeczenie się* obywatelstwa polskiego.
  - 4) Kieruje pracami Rady Ministrów.
  - 5) Powołuje go Prezydent, jest nieusuwalny.**

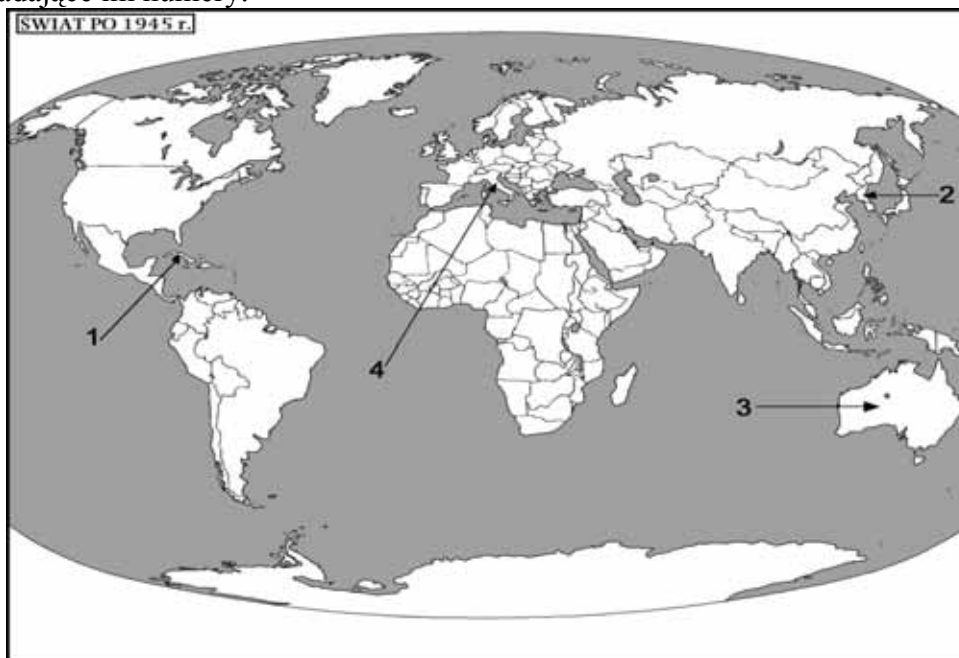
a) 5	b) 3
c) 1	d) 4

*zrzec się – zrezygnować

**nieusuwalny – nie można zwolnić ze stanowiska

Zadanie 2. (4 pkt)

Rozpoznaj na mapie świata po dwa przykłady państw o różnych systemach politycznych: totalitarnym i demokratycznym, a następnie wpisz do tabeli we właściwe miejsca ich nazwy i odpowiadające im numery.

Źródło: opracowanie własne

Nr	A. Państwa totalitarne	Nr	B. Państwa demokratyczne
1.	<i>Kuba</i>	3.	<i>Australia</i>
2.	<i>Korea Północna [KRLD]</i>	4.	<i>Włochy</i>

Zadanie 3. (3 pkt)

W tabeli wpisane są nazwy państw. Postaw znak X tylko przy sześciu z tych, które powstały w wyniku rozpadu Związku Radzieckiego w 1991 roku.

Lp.	Nazwa państwa		Lp.	Nazwa państwa	
1.	Polska		7.	Bułgaria	
2.	Litwa	X	8.	Armenia	X
3.	Łotwa	X	9.	Gruzja	X
4.	Słowacja		10.	Białoruś	X
5.	Ukraina	X	11.	Czechy	
6.	Węgry		12.	Rumunia	

Zadanie 4. (1 pkt)

Napisz pełny numer identyfikacyjny Pesel osoby urodzonej 15 lipca 1963 roku, zarejestrowanej w urzędzie pod numerem 32450.

6	3	0	7	1	5	3	2	4	5	0
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Zadanie 5. (2 pkt)

Do flag dopisz właściwą nazwę organizacji lub jej skrót.

Źródło: <http://pl.wikipedia.org>

Uwaga. W rzeczywistości gwiazdki są złote na granatowym tle.

a) *UE [lub pełna nazwa]*

Uwaga. W rzeczywistości kolor tła jest niebieski.

b) *ONZ [lub pełna nazwa]*

Zadanie 6. (2 pkt)

Rozpoznaj, jakie wydarzenia są przedstawione na mapach. Dopisz do każdej mapy prawdziwy tytuł, wybrany z podanych niżej. Skorzystaj z informacji zamieszczonych w legendzie mapy.

Źródło: <http://shl.wikipedia.org>

a) *Rozszerzenie NATO*

Źródło: opracowanie własne

b) *Powstanie EWG*

Tytuły do wyboru:

- 1) „Jesień narodów”,
- 2) Powstanie EWG,
- 3) Rozszerzenie NATO.

Zadanie 7. (4 pkt)

Wpisz nazwiska polskich Prezydentów w odpowiednie miejsca tabeli:

Bolesław Bierut, Władysław Raczkiewicz, Gabriel Narutowicz, Aleksander Kwaśniewski, Ryszard Kaczorowski, Lech Wałęsa, Lech Kaczyński, Ignacy Mościcki.

Prezydent/Prezydenci II RP	Prezydent/Prezydenci na wychodźstwie*	Prezydent/Prezydenci Polski Ludowej	Prezydent/Prezydenci III RP
<i>Gabriel Narutowicz</i>	<i>Władysław Raczkiewicz</i>	<i>Bolesław Bierut</i>	<i>Lech Wałęsa</i>
<i>Ignacy Mościcki</i>	<i>Ryszard Kaczorowski</i>		<i>Aleksander Kwaśniewski</i>
			<i>Lech Kaczyński</i>

*wychodźstwo – na obczyźnie, za granicą, na emigracji

Zadanie 8. (8 pkt)

Przeczytaj fragmenty różnych aktów ustawodawczych, a następnie wykonaj podane niżej polecenia.

Część A.

Artykuł 1.

Rzeczpospolita Polska jest dobrem wspólnym wszystkich obywateli.

Artykuł 4.

- 1. Władza zwierzchnia w Rzeczypospolitej Polskiej należy do Narodu.*
- 2. Naród sprawuje władzę przez swoich przedstawicieli lub bezpośrednio.*

Artykuł 10.

- 1. Ustrój Rzeczypospolitej Polskiej opiera się na podziale i równowadze władzy ustawodawczej, władzy wykonawczej i władzy sądowniczej.*

Część B.

Artykuł 1.

- 1. Polska Rzeczpospolita Ludowa jest państwem socjalistycznym.*
- 2. W Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej władza należy do ludu pracującego miast i wsi.*

Artykuł 2.

- 1. Lud pracujący sprawuje władzę państwową przez swoich przedstawicieli (...).*
- 3. Sprawowanie władzy państwowej przez lud pracujący następuje także poprzez wyrażanie woli w drodze referendum.(...)*

Część C.

Artykuł 1.

- 1. Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej, uchwaloną Przez Sejm i Senat połączone w Zgromadzenie Narodowe, przyjmuje naród na drodze referendum konstytucyjnego.*
- 4. Zasady i tryb działania Zgromadzenia Narodowego, zwołanego w celu uchwalenia Konstytucji, określa regulamin uchwalony przez to Zgromadzenie.*

Część D.

Artykuł 1.

- 1. Cała władza ustawodawcza, niniejszym nadana, przyznana będzie Kongresowi (...).*
- 2. Władza wykonawcza przyznana będzie Prezydentowi (...).*

I. Rozpoznaj konstytucje, z których pochodzą umieszczone wyżej cytaty, wpisując do każdej rubryki w tabeli odpowiadającą jej **jedną** liczbę (np. E – 6).

- 1) Ustawa konstytucyjna z 23 kwietnia 1992 r. o trybie przygotowania i uchwalenia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r.;
- 3) Konstytucja USA z 1787 r.,
- 4) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 23 kwietnia 1935 r.;
- 5) Konstytucja PRL z 22 lipca 1952 r.

Część	Konstytucja
A	2
B	5
C	1
D	3

II. Na podstawie swojej wiedzy wykonaj polecenia.

- 1) Wyjaśnij, co znaczy zdanie, że władza zwierzchnia należy do Narodu.

Naród w wyborach powszechnych wybiera swoich przedstawicieli do władz państwowych [lub wyraża wolę np. poprzez referendum]

- 2) Wyjaśnij, co znaczy zdanie, że władza należy do „ludu pracującego miast i wsi”.

Podkreśla się rolę „ludu pracującego” [robotników i chłopów]. [Władza nie należy do całego narodu, ale tylko do jego części.]

- 3) Wyjaśnij, co to znaczy, że naród może sprawować władzę bezpośrednio. Podaj przykład takiego uczestnictwa Polaków w rządzeniu.

W ważnych sprawach naród wypowiada się w referendum.

przykład –

Referendum Konstytucyjne, Referendum Akcesyjne.

Zadanie 9. (6 pkt)

Poniżej są przedstawione wyniki referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, które odbyło się w 2003 roku. Obejrzyj tabelę, a następnie wykonaj podane niżej polecenia.

Wyniki głosowania w skali kraju							
Wyszczególnienie	liczba osób uprawnionych do głosowania	liczba kart ważnych wyjętych z urny	frekwencja	liczba głosów nieważnych	liczba głosów ważnych	procent głosów na TAK	procent głosów na NIE
<u>Dolnośląskie</u>	2 308 680	1 389 431	60.18%	8 043	1 381 388	83,7	16,3
<u>Kujawsko - Pomorskie</u>	1 605 181	929 397	57.90%	6 609	922 788	77,1	22,9
<u>Lubelskie</u>	1 716 660	951 838	55.45%	8 462	943 376	63,3	36,7
<u>Lubuskie</u>	783 984	456 354	58.21%	2 992	453 362	84,0	16,0
<u>Łódzkie</u>	2 069 677	1 194 200	57.70%	9 842	1 184 358	71,3	28,7
<u>Małopolskie</u>	2 475 661	1 483 101	59.91%	10 812	1 472 289	76,2	23,8
<u>Mazowieckie</u>	3 994 956	2 394 838	59.95%	17 506	2 377 332	74,2	25,8
<u>Opolskie</u>	823 806	449 437	54.56%	3 335	446 102	84,9	15,1
<u>Podkarpackie</u>	1 592 979	913 045	57.32%	7 374	905 671	70,1	29,9
<u>Podlaskie</u>	929 705	490 008	52.71%	3 849	486 159	68,6	31,4
<u>Pomorskie</u>	1 680 736	1 055 194	62.78%	6 129	1 049 065	80,2	19,8
<u>Śląskie</u>	3 736 344	2 294 120	61.40%	13 715	2 280 405	84,5	15,5
<u>Świętokrzyskie</u>	1 029 708	536 941	52.14%	4 708	532 233	75,8	24,2
<u>Warmińsko - Mazurskie</u>	1 108 377	606 725	54.74%	5 660	601 065	81,7	18,3
<u>Wielkopolskie</u>	2 574 227	1 570 042	60.99%	11 896	1 558 146	77,1	22,9
<u>Zachodniopomorskie</u>	1 341 010	784 090	58.47%	4 777	779 313	84,5	15,5
(...)							
Ogółem	29 868 474	17 578 818	58.85%	126 194	17 452 624		

Źródło: na podstawie: <http://referendum.pkw.gov.pl>

- 1) Napisz, jaki procent społeczeństwa polskiego wziął udział w tym referendum.
58,85% [59%]
- 2) Odczytaj z tabeli nazwy trzech województw, w których był największy procent osób, które chciały przystąpienia do UE.
  - a) *Opolskie*
  - b) *Śląskie*
  - c) *Zachodniopomorskie*
- 3) Odczytaj z tabeli nazwy trzech województw, w których był największy procent osób, które nie chciały przystąpienia do UE.
  - a) *Lubelskie*
  - b) *Podlaskie*
  - c) *Podkarpackie*

4) Jak wytłumaczysz tak dużą liczbę przeciwników przystąpienia do UE w województwach, które wymieniłeś w punkcie 3? Podaj trzy argumenty.

a) *np. obawa przed konsekwencjami uszczelnienia granicy wschodniej*

b) *propaganda przeciwników wejścia do UE*

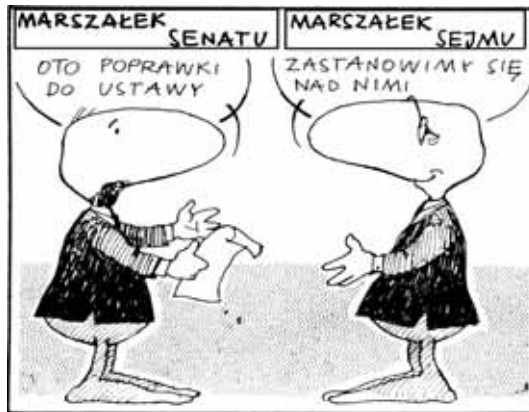
c) *obawa przed wykupem ziemi przez obywateli UE*

Zadanie 10. (7 pkt)

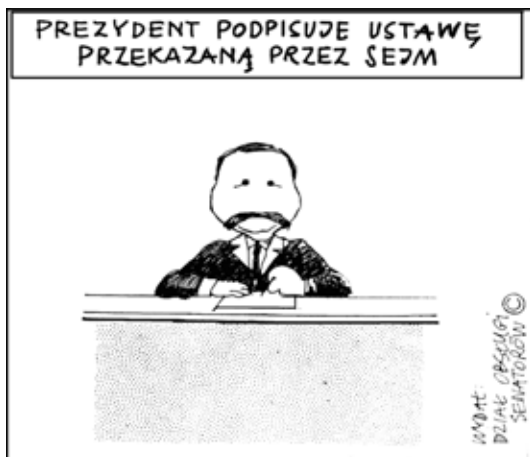
I. Przedstawione rysunki, oznaczone literami A do F, pokazują **niektóre** etapy tworzenia ustawy w Polsce przez Sejm, Senat i Prezydenta. Wybierz rysunek pokazujący etap pierwszy i etap ostatni. Wpisz do tabeli pod rysunkami odpowiednie litery.

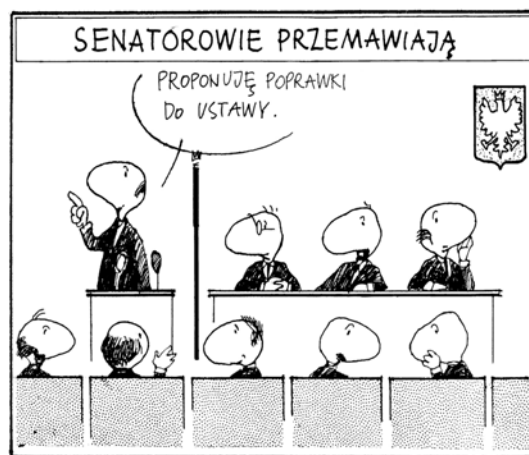
A)

B)

C)

D)

Źródło: Dział obsługi senatorów

E)

F)

Etap pierwszy	<i>E</i>
Etap ostatni	<i>C</i>

II. Wymień pięć podmiotów, które w Polsce, według Konstytucji, mają prawo zgłaszania projektów ustaw.

1) <i>Posłowie [minimum 15]</i>	2) <i>Senat</i>
3) <i>Prezydent</i>	4) <i>Rada Ministrów</i>
5) <i>[minimum] 100 000 obywateli</i>	

Zadanie 11. (2 pkt)

Wpisz słowo TAK obok **dwóch** opisów, które mówią tylko o społeczeństwie obywatelskim.

ochrona interesów jednostki	
kontrola bogatych obywateli	
duża aktywność społeczna dla dobra wszystkich	<i>Tak</i>
brak solidarności społecznej z najbiedniejszymi	
swobodny rozwój gospodarczy	
duża liczba działających organizacji niezależnych od władzy	<i>Tak</i>

Zadanie 12. (5 pkt)

Wypełnij częściowo wniosek o zameldowanie na pobyt stały w imieniu osoby występującej w opisie, wykorzystując **tylko** podane niżej informacje.

Jan Nowak, syn Henryka i Janiny, nazwisko panięskie: Kowalska, kawaler, urodził się w Poznaniu 29 lutego 1979 roku. Potem mieszkał w Lublinie przy ulicy Partyzantów 10 mieszkania 23. W poszukiwaniu pracy przyjechał do Warszawy. Znalezienie pracy ułatwiło mu jego wyższe wykształcenie zdobyte na Uniwersytecie Jagiellońskim na Wydziale Informatyki. Ze służby wojskowej został zwolniony z powodu poważnego niedosłuchu. Po otrzymaniu pracy kupił w Warszawie małe mieszkanie. Przy podpisywaniu umowy musiał okazać swój dowód osobisty o serii i numerze: WWW 345678. Nowe mieszkanie znajduje się przy ulicy Kosmicznej 122, numer lokalu 32.

ZAŁĄCZNIK Nr 1

1) Odcinek „A”

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Nr PESEL

Plec M(K-F)

ZGŁOSZENIE POBYTU STAŁEGO

2) Adres nowego miejsca pobytu stałego
miasto - dzielnica [Warszawa] powiat [mazowieckie]

3) ul. [Kosmiczna] nr domu [122] nr lokalu [32]

4) 1. [Nowak Jan] (nazwisko i imię)

2. _____ (nazwisko rodowe)

3. _____ (nazwisko i imię poprzednie)

5) 4. [Henryk i Janina z d. Kowalska] (imię i nazwisko rodziców)

6) 5. Data i miejsce urodzenia [1979.02.29] (rok - miesiąc - dzień)

7) [Poznań] [wielkopolskie] (miasto - powiat - województwo)

8) 6. Stan cywilny: 1. kawaler 2. panna 3. żonaty 4. zamężna 5. wdowiec 6. wdowa 7. rozwiedziony 8. rozwiedziona

9) 7. Adres poprzedniego miejsca pobytu stałego
miasto - dzielnica [Lublin] powiat [lubelskie]

10) 11) ul. [Partyzantów] nr domu [10] nr lokalu [23]

8) 8. Wykształcenie: 1. wyższe 2. policealne 3. średnie 4. zasadnicze zawodowe 5. gimnazjalne 6. podstawowe 7. niepełne podstawowe lub nie podlega obowiązkowi szkolnemu

Odcinek „B”
Wypełnia pracownik Urzędu (odcinek dla celów statystycznych)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Nr PESEL

Plec M(K-F)

1. Kod terytorialny nowego miejsca pobytu: _____

2. Stan cywilny: 1. kawaler 2. panna 3. żonaty 4. zamężna 5. wdowiec 6. wdowa 7. rozwiedziony 8. rozwiedziona

3. Kod terytorialny poprzedniego miejsca pobytu: _____

9. Obowiązkowi wojskowemu***) podlega/nie podlega _____ 12)

(stopień wojskowy, nazwa, seria i nr wojskowego dokumentu osobistego lub powiadzenie o zgłoszeniu się do rekrutacji przedpoborowej)

(Wzrost, w której ewidencji osoba pozostaje)

10. Dokument stwierdzający tożsamość***): [dowód osobisty] 13)
[WWW 345678] 14)

(podaj serię i numer dokumentu tożsamości - jeżeli kogoś wybrany przez datę ważności)

11. Obywatelstwo [polskie]

Świadczam, że wyżej wymieniona osoba przebywa pod wskazanym adresem:

_____ (nazwisko i imię) _____ (seria i nr dowodu osobistego)

(Data i podpis wymiennego, agencji, osoby której przysługują podobne prawo do lokalu lub mieszkania lokalnego)

Wiarygodność powyższych danych stwierdzam własnoręcznym podpisem: [08.05.2006 Jan Nowak] (data i podpis osoby występującej się)

Zgłoszenie przyjęło _____ (data i podpis pracownika)

*) Wałowe stracił obywatel
**) Nie dotyczy cudzoziemców
***) Cudzoziemiec wpisał oznaczenie karty pobytu
****) Niepotrzebne skreślić.

4. Wykształcenie: 1. wyższe 2. policealne 3. średnie 4. zasadnicze zawodowe 5. gimnazjalne 6. podstawowe 7. niepełne podstawowe lub nie podlega obowiązkowi szkolnemu

5. Data zameldowania na pobyt stały: _____ rok _____ m-c _____ dzień

6. Kod obywatelstwa: _____

_____ (data i podpis pracownika)

Zadanie 13. (3 pkt)

Określ, czy podana grupa jest formalna czy nieformalna. Wpisz odpowiednie słowo w tabeli.

Nazwa grupy	Rodzaj grupy
Polski Związek Głuchych	<i>grupa formalna</i>
Grupa koleżeńska	<i>grupa nieformalna</i>
NSZZ „Solidarność”	<i>grupa formalna</i>

Zadanie 14. (4 pkt)

Wpisz „Fakt” przy zdaniach, które zawierają same fakty lub „Opinia” przy zdaniach, które oprócz faktów zawierają także opinie.

1)	To były doskonale zaplanowane poszukiwania.	<i>Opinia</i>
2)	Amerykańscy uczeni pod kierunkiem Teda Daeschlera z Akademii Nauk Przyrodniczych w Filadelfii (...) określili dokładne miejsce i czas, gdzie będą kopać.	<i>Fakt</i>
3)	Na początku badań pogoda była brzydka.	<i>Opinia</i>
4)	Teren badań znajdował się kilkaset kilometrów na północ od koła podbiegunowego.	<i>Fakt</i>

Źródło: Na podstawie: *Gazeta Wyborcza*, 6.04.2006 r., s. 21

Zadanie 15. (2 pkt)

Uzupełnij brakujące informacje dotyczące tej mniejszości narodowej w Polsce, która ma swoich przedstawicieli w Sejmie

Mniejszość – *mniejszość niemiecka*

Liczba posłów – *dwóch posłów*

Zadanie 16. (6 pkt)

Obejrzyj tabelę i wykonaj podane niżej polecenia.

Demografia* w Polsce – lata 1950 – 2003

ZAGADNIENIE	1950	1960	1980	1990	1995	2002
Liczba małżeństw na 1000 ludności.	10,8	8,2	8,6	6,7	5,4	5,0
Liczba rozwodów na 1000 ludności.	0,4	0,5	1,1	1,1	1,0	1,2
Urodzenia żywe na 1000 ludności.	30,7	22,6	16,8	19,5	11,2	9,3
Zgony na 1000 ludności.	11,6	7,6	9,9	10,2	10,0	9,7
Przyrost naturalny na 1000 ludności.	19,1	15,0	9,6	4,1	1,2	-0,1

Źródło: „Mały rocznik statystyczny” str. 598, 2003 r.

1) Napisz, w którym roku był najwyższy wskaźnik** zawierania małżeństw.

w 1950 roku

2a) Napisz, jak zmienił się wskaźnik rozwodów w roku 2002 w porównaniu z rokiem 1950.

wzrósł [o 0,8]

2b) Jak wytłumaczysz zmianę liczby rozwodów w tych latach? Podaj dwa argumenty***.

– np. konsumpcyjny styl życia,

– odchodzenie od religii

3) Podaj dwie przyczyny zmniejszenia się liczby zgonów w roku 2002 w porównaniu z rokiem 1950.

– np. polepszanie się warunków życia

– osiągnięcia medycyny

4) Napisz, jak zmienił się wskaźnik urodzeń w roku 2002 w porównaniu z rokiem 1950.

– spadek wskaźnika [z 30,7 do 9,3]

5) Podaj dwie przyczyny spadku przyrostu naturalnego w latach 1990–2002.

– np. konsumpcyjny styl życia

– bieda

*demografia – nauka o liczbie ludzi na świecie

**wskaźnik – dane liczbowe

***argumenty – racje

Zadanie 17. (4 pkt)

Do zadań dopasuj organ Unii Europejskiej. Do każdej litery dopisz tylko **jedną** właściwą liczbę, na przykład: e) – 6.

- a) Jest to główny organ decyzyjny, w skład którego wchodzi szefowie państw należących do UE.
- b) Organ ten kontroluje budżet* Unii Europejskiej.
- c) Reprezentuje UE za granicą, zarządza budżetem.
- d) Rozwiązuje spory** między państwami należącymi do UE.

- 1) Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości
- 2) Komisja Europejska
- 3) Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich
- 4) Parlament Europejski
- 5) Rada Europejska

a) 5,   b) 4,   c) 2,   d) 3

*budżet – finanse, majątek organizacji, państwa itp.

**spory – kłótnie, nieporozumienia, konflikty interesów

Zadanie 18. (3 pkt)

Do podanych niżej działań rządów, przyporządkuj właściwą formę rządów i system polityczny.

Działanie podjęte w państwie w wyniku kryzysu	Rodzaj państwa
Parlament wyznaczył zadania dla samorządów terytorialnych. Samorzady podzieliły obywateli na grupy. Każda grupa miała do wykonania własne zadanie. Władze ogłosiły stan klęski i poprosiły o pomoc inne państwa.	1. Forma rządów – <i>republika</i> 2. System polityczny – <i>państwo demokratyczne</i>
Król ogłosił nadzwyczajne posiedzenie (zebranie) parlamentu. Parlament wyznaczył zadania dla każdego hrabstwa. Każdy obywatel mógł pomagać w miarę swoich umiejętności.	1. Forma rządów – <i>monarchia [parlamentarna]</i> 2. System polityczny – <i>państwo demokratyczne</i>
Pomimo kryzysu w państwie król udaje, że nic się nie stało. Protesty (sprzeciw) obywateli są likwidowane przez wojsko i policję. Obywatele nie mogą podejmować żadnych działań.	1. Forma rządów – <i>monarchia [absolutna]</i> 2. System polityczny – <i>państwo totalitarne</i>

Zadanie 19. (4 pkt)

Określ postawy, wpisując odpowiednie litery do tabeli.

1)	Za moją ojczyznę mogę oddać życie.	d)
2)	Tylko biali ludzie tworzyli cywilizacje.	a)
3)	Moją ojczyzną jest cały świat.	c)
4)	Trzeba wyrzucić z kraju wszystkich obcych.	b)

a) rasizm, b) ksenofobia, c) kosmopolityzm, d) patriotyzm, e) deizm

Zadanie 20. (4 pkt)

1) Wyjaśnij pojęcia:

Prawo naturalne – *np. Prawo, które wywodzi się z natury człowieka, którego Bóg obdarzył rozumem i wolną wolą*

Prawo stanowione – *np. Prawo ustanowione przez człowieka [i uznane przez społeczeństwo lub narzucone społeczeństwu].*

2) Poniższe prawa podziel na naturalne i stanowione, wpisując do rubryk właściwą liczbę.

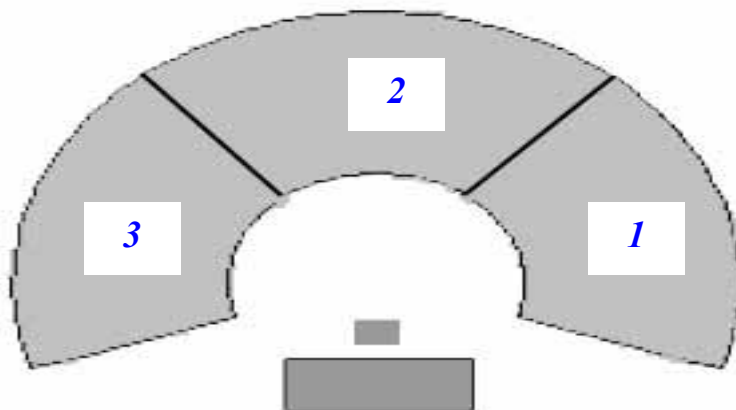
Prawo naturalne	2
Prawo stanowione	1

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej jest wybierany na pięcioletnią kadencję.
2. Czyń dobro, unikaj zła.

Zadanie 21. (2 pkt)

Na schemacie polskiego parlamentu wpisz odpowiednie liczby oznaczające miejsca, gdzie zwyczajowo powinni siedzieć posłowie reprezentujący wymienione niżej partie:

1. konserwatywne,
2. liberalne,
3. socjaldemokratyczne.

Zadanie 22. (3 pkt)

Przeczytaj, co myślą o Polakach i Polsce w Niemczech, we Francji i Wielkiej Brytanii. Wybierz po jednym zdaniu, spośród podanych niżej, będącym przykładem opinii pozytywnej i negatywnej. Potem we właściwe miejsca tabelki wpisz liczby będące numerami tych zdań.

- 1) W oczach Francuzów Polska to daleki kraj w Europie wschodniej. 2) Najczęściej myślą, że w Polsce jest bieda, zacofanie i brak pracy. 3) Francuz uważa, że Polacy są pracowici, uczciwi, religijni i potrafią się jednoczyć w trudnych chwilach.
4) Dla Niemców pierwsze skojarzenie* z Polską jest negatywne i kojarzy się z kradzieżami samochodów. 5) Niemiec uważa, że w naszym państwie jest bieda i bezrobocie. 6) Niemcy doceniają nasz naród za wytrzymałość i wiarę w zwycięstwo.
7) Anglicy mało wiedzą o Polsce. 8) Jest to kraj leżący daleko, w którym żyją prości ludzie słabo radzący sobie z ciężkim życiem. 9) Anglicy uważają Polaków za bardzo dobrych pracowników.

Źródło: Na podstawie: PAP.19.05.2002 za: www.halat.pl

*skojarzenie – pierwsza myśl

CECHY	ANGLICY	FRANCUZI	NIEMCY
Pozytywne	9	3	6
Negatywne	8	2	4 [5]

Zadanie 23. (3 pkt)

Połącz nazwę państwa z właściwym systemem rządów. Przyporządkuj liczbom (1, 2, 3) odpowiednie litery, na przykład 4) – e.

1) Stany Zjednoczone Ameryki	a) system parlamentarno - komitetowy
2) Wielka Brytania	b) system prezydencki
3) Francja	c) system mieszany
	d) system parlamentarny

- 1) *b*,   2) *d*,   3) *c*

Zadanie 24. (3 pkt)

Przeczytaj fragmenty Konstytucji i wykonaj polecenia.

Artykuł 173.

Sądy i Trybunały są władzą odrębną* i niezależną od innych władz.

Artykuł 178.

1. Sędziowie w sprawowaniu swojego urzędu są niezawisli** i podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom.(...)

3. Sędzia nie może należeć do partii politycznej, związku zawodowego ani prowadzić działalności publicznej nie dającej się pogodzić z zasadami niezależności sądów i niezawisłości sędziów.

*odrębny – inny

**niezawisły – niezależny od wpływów politycznych, samodzielnie podejmujący decyzje

1) Wyjaśnij krótko, co to znaczy, że sądy i trybunały są niezależne od innych władz.

Żadna władza [lub żaden organ] nie może wpływać na wyroki sądu.

2) Wymień źródło prawa, będące podstawą działania niezawisłych sędziów.

Konstytucja, ustawy.

3) Wyjaśnij, dlaczego sędzia nie może należeć do partii politycznej i związku zawodowego.

Np. Musi być bezstronny, aby wymierzać sprawiedliwe wyroki [zabrania tego Konstytucja]

Zadanie 25. (3 pkt)

Spośród podanych skrótów nazw organizacji: ETA, IRA, OWP, ONZ, wybierz i wpisz jeden właściwy skrót w odpowiednie miejsce tabeli.

1)	Organizacja ta działa w Hiszpanii. Walczy o powstanie niepodległego państwa Basków.	<i>ETA</i>
2)	Organizacja ta dąży do powstania niepodległego państwa Palestyna.	<i>OWP</i>
3)	Organizacja ta chce odłączenia Irlandii Północnej od Wielkiej Brytanii.	<i>IRA</i>

Zadanie 26. (4 pkt)

Określ rodzaj prawa należnego jednostce. Przyporządkuj liczbom (1, 2, 3, 4) odpowiednie litery, na przykład 5) – f.

- 1) „Nikt nie może być poddawany torturom ani okrutnemu, niehumanicznemu lub poniżającemu traktowaniu i karaniu. Zakazuje się stosowania kar cielesnych.”
- 2) „Każdemu zapewnia się wolność zrzeszania się.”
- 3) „Osobom niepełnosprawnym władze publiczne udzielają zgodnie z ustawą, pomocy w zabezpieczeniu egzystencji*, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej.”
- 4) „Każdemu zapewnia się wolność twórczości artystycznej, badań naukowych oraz ogłaszania ich wyników, wolności nauczania, a także wolność korzystania z dóbr kultury.”

*egzystencja – materialne warunki życia

- a) prawo socjalne,
- b) prawo osobiste,
- c) prawo ekonomiczne,
- d) prawo polityczne,
- e) prawo kulturalne.

1) *b*,   2) *d*,   3) *a*,   4) *e*.

Zadanie 27. (4 pkt)

A. Przyporządkuj cytaty do dokumentów, z których pochodzą, literom (a, b, c, d), na przykład e) – 6.

- a) Traktat z Maastricht,
- b) Konkordat,
- c) Powszechna Deklaracja Praw Człowieka,
- d) Konwencja Praw Dziecka.

1) „Rzeczpospolita Polska i Stolica Apostolska potwierdzają, że państwo i Kościół Katolicki są – każde w swej dziedzinie – niezależne i autonomiczne oraz zobowiązują się do pełnego poszanowania tej zasady we wzajemnych stosunkach.”

2) „Każdy człowiek ma prawo do życia, wolności i bezpieczeństwa swojej osoby.”

3) „Unię stanowią Wspólnoty Europejskie, uzupełnione politykami i formami współpracy przewidzianymi niniejszym traktatem. Jej zadaniem jest kształtowanie w sposób spójny i solidarny stosunków między Państwami członkowskimi oraz między ich narodami.”

4) „W rozumieniu niniejszej konwencji „dziecko” oznacza każdą istotę ludzką w wieku poniżej osiemnastu lat, chyba że zgodnie z prawem odnoszącym się do dziecka uzyska ono wcześniej pełnoletność.”

5) „Strony zgadzają się, że zbrojna napaść na jedną lub więcej z nich w Europie lub Ameryce Północnej będzie uznana za napaść przeciwko nim wszystkim.”

a) *3*,   b) *1*,   c) *2*,   d) *4*.

BRUDNOPIS